

Ruoka ja maatalous: Valinnan hetki!

Kestävä maatalous ja ruoka –kampanja

Maan ystävät, Friends of the Earth Finland

■ Ruoka ja maatalous: Valinnan hetki!

Euroopan maatalous ja eurooppalaiset ruoantuotantotavat on muutettava: nykyiset ruoantuotanto- ja viljelymenetelmät eivät takaa terveellistä ja turvallista ruokaa. Voimaperäinen maatalous saastuttaa maaperäämme, ilmaamme ja vettämme. Euroopan unionin (EU) yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) tarkoituksena on tukea maanviljelijöitä ja korkeatasoisen ruoan tuotantoa.

Näin ei kuitenkaan tapahdu.

Suurin osa niistä 40 miljardista eurosta, joilla EU rahoittaa yhteistä maatalouspolitiikkaa vuosittain, edistää maatalouden teollistumista ja ympäristön saastumista. Huomattava osa rahasta annetaan suurtilallisille ja maatalousbisnekselle: 20 prosenttia maanviljelijöistä käyttää 70 prosenttia koko CAP-tuesta. CAP-rahoituksella tuetut vientituotteet koituvat haitaksi kehitymaille, koska ne vievät markkinat paikallisilta tuottajilta.

Liity mukaan!

Maan ystävät kampanjoi kestävän maatalouden ja terveellisen ruoan puolesta niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Liity mukaan ja auta meitä välittämään viesti sekä tavallisille kansalaisille, poliitikoille että maatalousbisneksen ja ruokakauppojenkin edustajille.

■ Mitä lihantuotanto on? Naudan- ja sianliha, siipikarja ja kananmunat

Voimaperäinen lihan- ja siipikarjantuotanto ei ole kestävä. Tehdasmaisilla maatiloilla pidetään kohtuuttoman suuria määriä eläimiä. Peltojen lannoitukseen käyttämättä jääneen lannan ravinteet saastuttavat ja rehevöittävät vettämme siinä olevien nitraattien, fosforin ja bakteerien vuoksi. Eläinten tehdasmaisen kasvattaminen on päästölähte, joka edistää ilmakehän lämpenemistä, otsonikerroksen vähenemistä ja happosateita.

Voimaperäinen lihantuotanto on erittäin tehontonta. Jokaista nautakiloa varten tarvitaan 5 kiloa hyvin proteiinipitoista rehua. Eurooppaan kuljetetaan joka vuosi 55 miljoonaa tonnia rehua Brasiliasta, Thaimaasta ja muista etelän maista, joissa rehuntuotanto vähentää viljelymaata, jota voitaisiin käyttää hyvin tarpeellisen ihmisravinnon tehokkaaseen tuottamiseen. "Ruoka oli ennen ihmisille, lapsille. Nyt kasvatetaan soijaa eurooppalaisten sioille", sanoo João Claudio, brasilialainen maanviljelijä. Eläinten rehuissa kasvan edistämiseksi käytetyt antibiootit voivat vähentää ihmiselle tärkeiden lääkkeiden vaikutusta. Onko viime vuosien aikana ollut yhtään ruokaskandaalia, joka ei olisi liittynyt lihan ja kananmunien tehdasmaiseen tuottamiseen?

Yhteinen maatalouspolitiikka tukee tehdasmaista tuotantoa myöntämällä pääluvun mukaista tukea naudanhalle ja vientitukea sian-, naudanh- ja siipikarjanlihalle. Karjan pääluvun mukaan maksettavat tuet kannustavat viljelijöitä voimaperäistämään tuotantoaan. Eläintuki tulisi maksaa maatalon koon mukaan, jolloin voitaisiin varmistaa, ettei maaperää rasiteta liiallisella lantamäärällä. Yhdistettyä kasvinviljelyä ja kotieläintaloutta onkin edistettävä. Vaikka eläinkuljetukset aiheuttavat kärsimystä eläimille, kuljetetaan eläviä eläimiä kaikkialla maailmassa. CAP ennemminkin edistää kuljetuksia myöntämällä vientitukea elävien eläinten kuljettamiseen kuin vähentäisi niitä jo alkuaankin puuttamalla ylituotanto-ongelmaan.

■ Ovatko hedelmät terveellisiä? CAP rahoittaa hävitystä

Noin puolet kaupoissamme olevista hedelmistä ja vihanneksista sisältävät merkittäviä määriä torjunta-ainejäämiä. Suomalaisten saamista jäämistä noin 10 % on kotimaisista kasviksista ja 90 % ulkomaisista kasviksista. Tuoreet hedelmät ja vihannekset ovat olennainen osa terveellistä ruokavaliota – ilman torjunta-ainejäämiä ne tosin olisivat vieläkin terveellisimpiä. Torjunta-aineiden on todettu aiheuttavan muun muassa käyttäytymishäiriöitä, immuunijärjestelmän heikentymistä, hormonijärjestelmän häiriintymistä ja syöpää.

Vuosittain EU käyttää 2 miljardia euroa hedelmä- ja vihanneustuotannon "tukemiseen". Miksi tätä rahaa ei käytetä torjunta-aineiden käytön vähentämiseen ja terveellisen ruoan tuottamiseen?

Tämän sijasta EU on pakkomielteenomaisesti standardisoinut hedelmien tuotantoa paikallisten lajikkeiden kustannuksella. Pohjois-Euroopassa kasvaa yli 2 300 erilaista omenalajiketta, mutta kuinka monta näistä löydämme kaupoistamme? Vuonna 1990 tuli voimaan EU:n asetus, joka edellyttää, että alle 55 mm halkaisijaltaan olevia omenoita ei enää saa myydä omenoina. Jotta EU:ssa suosittuja pulleita ja virheettömiä omenoita voitaisiin tuottaa, on asetuksen vuoksi hävitetty tonneittain omenoita ja ryhdytty käyttämään massiivisia määriä kasvinsuojeluaineita ja lannoitteita. Ranskassa CAP-tukea käytetään noin 5,2 euroa/ha tuhansien omena-, persikka- ja nektariinitarhojen hehtaarien kunnostamiseksi huipputuottoisiksi. EU:n mukaan tämä on välttämätöntä "ranskalaisten tuotteiden laadun lisäämiseksi" ja "kokonaishedelmätuotannon vähentämiseksi".

■ Oliivit: maksetaan saastuttamisesta

Oliivisadot voisivat hyvinkin olla esimerkki kestävästä kehityksen mukaisesta ekologisesta viljelystä, mutta yhteinen maatalouspolitiikka palkitsee viljelijät, jotka ovat muuttaneet tuotantonsa voimaperäisemmäksi. Suurin osa eurooppalaisille oliivinviljelijöille myönnetystä CAP-tuesta on tuotantoperusteisia. Oliivien intensiivinen uudelleenistutus tuhoaa vanhoja oliivilehtoja ja niiden hyödyllisiä vaikutuksia. Perinteisten oliivilehtohabitattien moninaisuus katoaa, ja kasvinsuojeluaineiden sekä rikkakasvien torjunta-aineiden liiallinen käyttö vaikuttaa vakavasti hyönteisiin ja tätä kautta myös lintujen selviytymiseen.

Voimaperäiset viljelymenetelmät vähentävät luonnon monimuotoisuutta ja aiheuttavat maaperän eroosiota, minkä vuoksi viljelijät käyttävät yhä enemmän lannoitteita. Pintamaa, lannoitteet ja rikkakasvien torjunta-aineet huuhtoutuvat vesistöihin ja aiheuttavat saastumista. Viljelyn voimaperäistymisen vuoksi keinokastelua käytetään myös sellaisilla oliiviviljelmillä, jotka sijaitsevat alueilla, joissa jo ennestään on puutetta vedestä.

■ Terveydelle vahingollinen CAP: tupakka

Vaikka tupakka ei suoraan ravitse ihmisiä, tukee CAP tupakan tuotantoa hehtaaria kohden enemmän kuin minkään muun kasvin viljelyä (lähes 7 000 euroa per hehtaari). Enin osa tästä huonolaatuisesta tupakasta viedään muihin maihin. Samaan aikaan EU kuitenkin tekee yhä

enemmän työtä ja lisää rahoitusta sen puolesta, että ihmiset eivät polttaisi tupakkaa. Vakaviin, tupakan viljelyn aiheuttamiin ympäristövaikutuksiin kuuluvat metsien väheneminen, eroosio ja aavikoituminen sekä tupakan viljelyssä käytettyjen suurien torjunta-ainemäärien aiheuttamat haitat.

■ Miten elintarvike- ja maatalouspolitiikkaa tulisi muuttaa?

Ympäristöehtojen on oltava kaikkien CAP-suoritusten edellytyksenä

CAP-tuen edellytyksenä pitää olla tiettyjä ympäristöehtoja, ja tuen pitää perustua viljelijöiden toteuttamiin ympäristönsuojelutoimenpiteisiin. Kaikkien kestävästi viljeltyjen alueiden tuki tulisi nykyisten hehtaari- ja päälukukohtaisten tukien sijaan perustua yksinkertaiselle tuen lisäykselle.

Globalisaation sijasta on kannustettava paikallisuuteen

Uuden yhteisen maatalouspolitiikan ei tule enää tukea maailmanmarkkinoiden valloittamista vaan paikallista ja alueellista kauppaa. Vientituet on poistettava.

Maaseudun kehittämiseen pitää käyttää enemmän varoja

Entistä suurempi osuus CAP-tuista pitää käyttää maaseudun ympäristön ja toimeentulon turvaamiseen. Tämä tarkoittaa luonnonmukaisen tuotannon tukemista, luonnon ja monimuotoisuuden ylläpitämistä, paikallisten lajikkeiden suostamista ja paikallisten tuotanto- ja markkinointimahdollisuuksien edistämistä.

Pienet ja kestävän kehityksen mukaiset maatilat on asetettava etusijalle

Suurille maataloille myönnettävää CAP-tukea on voimakkaasti vähennettävä, ja pienten sekä kestävän kehityksen mukaisten maatilojen tukea on lisättävä.

Vihreä verouudistus on toteutettava

Vihreän verouudistuksen tulee vähentää työn verottamista. Verotuksessa tulee asteittain siirtyä yhä suurevaan kuljetusten ja kemiallisten tuotantopanosten verottamiseen (ympäristöverotus).

Ruoka- ja maatalouskemikaalibisnes on saatava hallintaan

Nykyään elintarvikeketjua hallitsee pieni määrä jälleenmyyjiä, jakelijoita ja jalostajia, jotka pystyvät vahvasti vaikuttamaan yhteiskunnan rakenteisiin heille edullisella tavalla. Näin ollen kuluttajat ostavat yhä enemmän standardisoituja, muista maista tuotuja tuotteita – paikallisen monimuotoisuuden ja paikallisten viljelijöiden kustannuksella. EU:n tulee kehittää toimintamuotoja, joilla yritykset saadaan kantamaan vastuu toiminnastaan ja joilla markkinoiden dominointi voidaan estää.

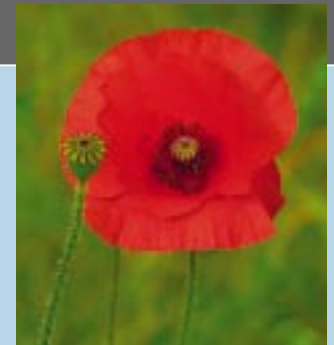
■ Mitä sinä voit tehdä? Olet sitä mitä syöt

Osta paikallisesti, kestävästi ja luonnonmukaisesti tuotettuja tuotteita sekä kauden satoa.

Luonnonmukainen tuotanto on maatalouden suuntaus, jonka päämääränä on luoda ekologisesti ja taloudellisesti kestävä maataloutta.

Luonnonmukainen maatalous on parempi vaihtoehto ympäristölle, eläimille ja sinulle.

Luonnonmukaiset maatilat muodostavat omavaraisia ekosysteemejä, jotka joko tuottavat kaiken tarvitsemansa itse tai hankkivat sen lähialueilta.

Luomutuotannon mukaisessa kasvinuojelussa vältetään keinotekoisien kasvinuojeluaineiden käyttöä niin pitkälle kuin mahdollista. Luonnonmukaisten maatilojen monimuotoisuus on yleensä runsaampaa kuin perinteisten maatilojen. Tukemalla paikallista tuotantoa ja paikallisten viljelijöiden tilakauppoja voidaan vahvistaa kuluttajien, ruoan ja viljelijöiden välistä suhdetta. Tilakauppojen kautta kuluttajat ovat yhteydessä maatalouden ja syömänsä ruoan välistä linkkiä. Paikallinen tuotanto ja jakelu edistävät maatalouden monimuotoisuutta, vähentävät energiaa vaativia kuljetuksia ja vahvistavat paikallista taloutta sekä paikallisia yhteisöjä. Elintarvikeketjun palauttaminen paikalliselle tasolle siirtää vallan takaisin viljelijöille ja kuluttajille.

■ Sinä voit vaikuttaa

Tue paikallisia viljelijöitä, osta paikallisesti tuotettua luonnonmukaista ruokaa ja syö vähemmän lihaa. Näin voit edistää korkeatasoista ja terveellistä maataloutta sekä vihreämpää maaseutua.

Kerro kauppiallesi, että haluat luonnonmukaisesti tuotettua ruokaa, joka on kohtuuhintaista niin sinun kuin ruokaa tuottavan viljelijänkin kannalta. Kerro, että haluat ostaa paikallisia lajikkeita sekä paikallisilla maatiloilla tuotettua ruokaa.

Vieraile [www-sivuillamme](#) ja osallistu verkkotoimintaan kertoaksesi poliitikoille ja kauppiaille mielipiteesi. Liity alueellasi toimivaan Maan ystävien paikallisryhmään ja ole osa muutosta, joka tuo monimuotoisuuden, maun ja terveyden takaisin ruokapöytäamme!

*Teksti: Leisa Gibson ja Kees Kodde
Suomenkielinen käännös: Maarit Perkonaja
Tätä kampanjaa tukee osaksi Euroopan unioni,
ympäristöasioiden pääosasto.*

Friends of the Earth Europe

29 Rue Blanche
Brussels B-1060
Belgium
tel.: +32 - 25420180
fax: +32 - 2537 5596
info@foeeurope.org
www.foeeurope.org
www.choosefoodchoosefarming.org

Maan ystävät ry

Kirkkotie 6-10
20540 Turku
Finland
tel.: 358 2 2310321
fax: 358 2 2371670
www.maanystavat.fi
www.maanystavat.fi/maaseutu.html

RUOKA-AIKA

www.ruoka-aika.net